

DR. SOÓS JÁNOS - ÁNYOS ATYA

ferences szerzetes, pap, tanár

Garé, 1919. október 19. – Szécsény, 2005. szeptember 13.

A Szentendre Város Díszpolgára kitüntetést 1990-ben vette át

Soós János elemi- és középiskoláit Siklóson és Pécsen végezte.

1940-ben, 21 évesen lépett be a ferences rendbe, ekkor vette fel az Ányos nevet, mely a szerzetesrendek hagyományai szerint egyben példaképválasztás is. Szent Ányos (Saint Aignan, 358-453) Orléans püspöke volt, a frank királyok békekötés után Ányos ereklyéi fölött tettek esküt szerződés vagy szövetséget megtartására. Bár magyarországi kultusza nem nagyon terjedt el, Ányos volt a II. András király által alapított Tihanyi Apátság védőszentje.

Ányos atya 1941 és 1946 között a gyöngyösi Ferences Hittudományi Főiskolán tanult teológiát.

1946-ban, 27 éves korában szentelték pappá. 1947-ben Salgótarjánban, 1948-ban a híres kegyhelyen, Máriagyúdon, 1950-ben Pécsen teljesített lelkipásztori szolgálatot.

1950-ben a tanító rendek, a bencések, a piaristák, a ferencesek kapisztránus rendtartománya és a Szegény Iskolanővérek kivételével a magyarországi szerzetesrendet megszüntették, tagjaikat három hónapon belül a rendház elhagyására kötelezték. A tanító rendeknek az egész országban mindössze 2 – 2 gimnázium működtetését engedélyezték. A ferencesek ekkor vették át a csendőrlaktanya rozzant épületében működő volt szentendrei egyházközségi gimnáziumot és alapították meg a Szentendrei Ferences Gimnáziumot.

A rend feloszlása után Ányos atya Baranya megyei aprófalvakban látott el lelkipásztori szolgálatot, szinte jövedelem nélkül, átmeneti szállást és ellátást egy-egy jóakarátú családnál kapott. Az egyházak társadalmi befolyásának megtörésére létrehozott, a kommunista diktatúra érdekeit szolgáló békepapi mozgalom megerősödésekor, 1951 tavaszán ezt a tevékenységét is abba kellett hagyja.

Villanyszerelőként helyezkedett el a Pécsi Cementáru Gyárban. 1955-ben gépészmérnöki oklevelet szerzett. Szorgalma és szakértelme egyre feljebb vitte a ranglétrán: a Pécsi Cementáru gyár műszaki osztályára került gépészeti részlegvezetőnek. Amikor kitudódott róla, hogy pap, büntetésül visszahelyezték villanyszerelőnek.

Ányos atya 1957-ben térhetett vissza a rendbe. Ezután, felnőtt fejjel kezdte meg egyetemi tanulmányait az ELTE magyar-történelem szakán, diplomáját 1964-ben, 45

éves korában vette át. Egy évvel később a Hittudományi Akadémián filozófiából ledoktorált. Disszertációját Az istenkép C. G. Yung pszichológiájában címmel írta meg.

1963-ban érkezett a Szentendrei Ferences Gimnáziumba, ahol 1994-ig, 31 éven át lelképásztor, tanár és gondnok, de valójában mint az „iskola mindenese” működött. Ugyanebben az évben kezdődött meg a gimnázium újjáépítése, bővítése, s ebben Ányos atya minden erejével részt vett, falat rakott, kertet épített (még arra is figyelt, hogy az iskola épülete elé éppen a ballagás idején virágba boruló növényeket ültessen), az iskola gondnokaként fűtötte a kazánt s ő volt a menza konyhafőnöke (hogy ez utóbbi munkáját is kifogástalanul végezze, 1983-ban szakács szakképesítést is szerzett).

Irodalom tanárként – mivel az egyházi iskolákat nem kötötte a „szocialista” oktatáspolitikai kötelező tanmenete, ő elsősorban azokat a műveket tanította, amelyek hitet ébresztettek, mélyítettek, nemzeti öntudatot formáltak. Emellett önképzőkört, szakkört vezetett, neves írókat, költőket hívott meg az iskolába.

Hitt a jó művészet nevelő és ihlető erejében. *„Azért van a mulandó, hogy rávilágítson arra, ami örök”* - írta, ezért nagy figyelmet fordított arra, hogy a gimnáziumot műalkotásokkal díszítsék. Dr. Kákonyi Asztrik ferences szerzetes-festő művei mellett a szentendrei művészet számos képviselője ajánlotta fel műveit az iskolának, s ennek köszönhetően a gimnázium ma már értékes műgyűjteménnyel rendelkezik. Az alkotók egy része nem pusztán adományozott, de Ányos atya kérésére kifejezetten a megújuló épület tereibe tervezett műalkotásokat (Deim Pál Madách Ember tragédiájára készített üvegkompozíciója, 1983; Csíkszentmihályi Róbert – Ányos atya határozott kívánságára – sablonoktól mentes Assisi Szent Ferenc szobra és Körösi Csoma Sándor domborműve, 1984; Borsódy László és Urbán Teréz Szent László kerámia faliképe, 1986; Páljános Ervin stációi a kápolnában, 1996; Lehoczky János Napórája). A műtárgyak témáinak kiválasztásakor és elhelyezésükkor Ányos atya gondosan ügyelt az alkotások egyetemes és emberi üzenetére: a belső udvaron a művek az élet hármis misztériumát, a születést, a hivatást és a halált jelenítik meg, az épületen belüli terekben a magyar történelem és irodalom példamutató nagyjai láthatók. 1987-ben az ő javaslatára nevezték el Áprily Lajosról a gimnázium előtti, addig névtelen teret, s helyezték el az épület külső falában a költő leánya, Jékely Márta által készített Áprily portrét.

Ányos atya diákjaival rendszeresen részt vett a város társadalmi és kulturális életében. A gyerekek munkába vonása érdekében gondozta a Pro Skola-díjat. 1988-ban, az ő kezdeményezésére, a Ferences Gimnázium, a Petőfi Kulturális és Hagyományőrző Egyesület és a város összefogásával felújították Szentendre legrégebbi műemlékét, a Templomdombi Plébániatemplomot.

Szerteágazó szellemi tevékenysége és fizikai munkája mellett jutott ideje az írásra is, rendszeresen megjelentek irányt mutató gondolatokkal teli cikkei a Szentendre és Vidékében is.

Szentendrei évei után templomi kisegítőként dolgozott Pasaréten, majd haláláig Mátraházán volt lelkész. *„Mátraházán dobog a hegy szíve”* – mondogatta Ányos atya, s 2001-ben az ő elképzelései alapján valósult meg az Assisi Szent Ferenc Naphimnuszának szentelt, nyolc állomásból álló park, majd 2003-ban az Öt Szent Seb (Alverna) kápolnájában elhelyezett, Szent Ferenc stigmatizációját (Krisztus öt szent sebének megkapását) megrázó erővel megidéző szoborkompozíció.

2005. szeptember 13-án a szécsényi ferences rendházban, életének 86., szerzetességének 65., papságának 60. évében hunyt el. Hamvait – saját kérésére - Mátraházán a Magyarok Nagyasszonya templom előtt álló kereszt alatt helyezték örök nyugalomra. Sírkövének felirata: "*Áldott légy, Uram, Ányos testvérünkért*".

Forrás:

Soós Sándorné dr. Veres Rózsa: Ányos atya emlékére,

<http://www.ferencesgimnazium.hu/index.php/hirek/417-anyos-anya-emlekere>

A magyar Alverna honlapja, <http://www.magyaralverna.ofm.hu/>